

در خرابات

درپیشهگاه تاریخ

جواد طوسی

● از دیروز فیلم «تنگه ابوقریب» ساخته بهرام توکلی به نمایش عمومی درآمده، این فرصت مناسبی است برای پرداختن به گذشته و حال سینمای جنگ ایران که اساسا مهم‌ترین زائر سینمایی این دوران به شمار می‌آید. از طرفی، مقایسه این فیلم با دیگر آثار در حال اکران که اغلبشان کمدهای سطحی و بی‌مایه هستند، می‌تواند ما را متوجه یک تناقض غریب در فضای عمومی و فرهنگی جامعه کند. آنچه به سینمای جنگ ما اصالت بخشیده، ارتباط بی‌واسطه‌اش با یک رخداد تاریخی/ ملی است. در این نوع سینما می‌شد همه نشانه‌ها و مصادیق یک جامعه ارزشی و مبتنی بر مفاهیم اخلاقی انسانی را دید. «قهرمان» در نمونه‌های شاخص و برتر و ماندگار این سینما موجودیتی باورپذیر و سمبائیک و درعین‌حال اسطوره‌ای دارد. این ویژگی استثنائی در شرایطی رقم می‌خورد که بیشتر این آدم‌های برگزیده، اصراری بر قهرمان‌بودن ندارند. همین شمایل‌نگاری واقع‌گرایانه باعث شد فیلم‌های جنگی ما از وجهی اجتماعی نیز برخوردار باشند. در فیلم‌های «مهاجر»، «دیده‌بان» و «چ» ابراهیم حاتمی‌کیا، «پرواز در شب»، «سفر به جزایه»، «هیوا» و «مزرعه پدری» زنده‌باد رسول ملاقلی‌پور، «هور در آتش» عزیزالله حمیدزاد و «ملکه» محمدعلی باشه‌انگبر با نمونه‌های متفاوت قهرمان در قالبی فردی روبه‌رو هستیم. در فیلم‌های «کیمیا» و «دولت» احمدرضا درویش، «نجات‌یافتگان» رسول ملاقلی‌پور و

«برج مینو» ابراهیم حاتمی‌کیا و «فرزند خاک» و «سر زور آب» محمدعلی باشه‌انگبر جنس دیگری از سینمای جنگ را بدون متمرکزشدن در عنصر قهرمان شاهد بودیم؛ اما بهرام توکلی در حضور غیرمترقبه‌اش در سینمای جنگ، نگاهی چندوجهی و متکثر به قهرمان در «تنگه ابوقریب» دارد. حسن (امیر جدیدی)، خلیل (حمیدرضا آذرنگ)، مجید (جواد عزتی) و عزیز (علی سلیمانی) همه با رفتار و خصایص و جان‌فشانی‌هایشان در میان آتش و خون و انفجار و نفیر گلوله‌ها قابلیت قهرمان‌بودن را دارند؛ منتها بهرام توکلی ترجیح می‌دهد قهرمان را در یک حضور تجمع‌یافته به نمایش بگذارد، در کنار این مجموعه تکثیرشده از قهرمان، با نوجوانی مانند علی سروکار داریم که در این کارزار بی‌مان، نگاهی ناظر و کنج‌گاو دارد. او هرچند بیشتر با واقعیت هولناک درگیر می‌شود و مظلومیت و دلآوری‌ها را در کنار هم می‌بیند، آگاه‌تر و آبدیدتر می‌شود. در پایان راه این بزرگ‌مرد کوچک، قهرمانی را با عیار خاص خودش می‌بینم که مانند یک ناظر تاریخی محرم و صادق در جلوی قاب ایستاده و واقعیت و خاطرات تلخ درهم‌تنیده‌شده به رخ می‌کشد. از این جهات «تنگه ابوقریب» می‌تواند یک الگوی مناسب و تاریخ‌ساز برای سینمای جنگ دوران ما باشد. و اما آن تناقضی که در ابتدا اشاره کردم، به شور و حال غیرتمندی و کنشگری جاری در این فیلم ربط پیدا می‌کند که به قیاس با لودگی و بی‌خبری و بشکن‌وبالابنداز از فیلم‌های دیگر روی دوره حکم کیمیا را دارد. بد نیست برای تلنگرزدن به این فضای رخوت‌زده و هویت‌باخته و خنثی که بدجور رنگ‌وبوی اختگی دارد، دیدن «تنگه ابوقریب» را به‌عنوان یک وظیفه ملی به همدیگر پیشنهاد کنیم. این یک فضای بزرگ تاریخی است که اسطوره‌های گمنامی که در «تنگه ابوقریب» می‌بینیم، در نوستالژی و خاطره‌های غایرگرفته دفن شوند.

خبر

رونمایی از کتاب

«بعداز ظهرهای عطر و شانه و چتر»

● **گروه هنر:** جشن امضا و رونمایی مجموعه شعر «بعدازظهرهای عطر و شانه و چتر» ناهید کبیری، جمعه، ۱۹ مرداد، ساعت ۱۸ برگزار می‌شود. این برنامه از سوی

«مؤسسه انتشارات نگاه» برگزار می‌شود و کامیار عابدی و محمود متقندی نیز سخنرانی خواهند کرد. در پایان جلسه هم فیلم کوتاهی درباره

نویسنده به نمایش در خواهد آمد.

علاقه‌مندان برای شرکت در این مراسم می‌توانند به نشانی خیابان انقلاب، خیابان قدس، نبش خیابان بزرگمهر، پلاک ۹، شهر کتاب دانشگاه

مراجعه کنند.

فرانک آرتا: این روزها گفت‌وگوی تصویری حسین دهباشی با مرحوم عباس امیرانتظام که در دوران حیاتش با او انجام داده بود، مورد استقبال قرار گرفته است. حسین دهباشی، تاریخ‌پژوه و مستندساز ایرانی و دبیر سایت «تاریخ‌آنلاین» است که در مجموعه‌ای تحت عنوان «خشث خام» در قالب گفت‌وگو با تاریخ‌سازان و صاحب‌نظران، تاریخ معاصر ایران را مستند می‌کند. تلاش‌های او در این مسیر قابل تقدیر است، اما زمانی که در مقام یک منتقد وارد بحث و تحلیل می‌شود، گاهی شاهد تضادهایی در دیدگاه او می‌شویم. او کسی است که فیلم انتخاباتی حسن روحانی در سال ۱۳۹۲ را ساخته و همین نکته فرصتی شد تا با او به گفت‌وگو بنشینیم.

● شما تاریخ‌پژوه هستید یا مستندساز؟

ترکیبی از هر دو.

● **چگونه این دو حرف به هم نزدیک می‌شوند؟**

از این نظر که یکی از وظایف متداول و متعارف یک مستندساز، ثبت «تاریخ» است. درعین‌حال یک تاریخ‌پژوه دوره‌ای از تاریخ را که در آن حضور ندارد، واکاوی می‌کند؛ بنابراین از این نظر هر دو به یکدیگر شباهت دارند. در واقع من از مستندسازی به تاریخ‌پژوهی رسیده‌ام.

● چرا «تاریخ» برای شما اهمیت دارد؟

این نکته به گذشته من مربوط می‌شود. سال‌ها پیش زمانی که ایران قطع‌نامه ۵۹۸ را پذیرفت، وقتی ساعت دو بعدازظهر این خبر را شنیدم، هم من و هم همه بچه‌های رزمنده شوکه شدیم. آن زمان ۱۶ساله بودم.

● از کجا اعزام شده بودید؟

من در مجموعه جهادسازندگی دستیار فیلم‌بردار بودم. همان زمان برنامه‌تلویزیونی «روایت فتح» ازسوی گروه تلویزیونی جهاد ساخته می‌شد و بعد از آن نیز در «مؤسسه روایت فتح» ادامه پیدا کرد.

● **البته آن زمان با حضور شهید آوینی دوره طلایی این مجموعه مستند شکل گرفت.**

من فکر می‌کنم شهید آوینی همیشه در دوران طلایی خودش بوده است.

● امابعد چنین شد.

معتقدم «مؤسسه روایت فتح» در واقع بعد از ایشان هم اوج گرفت. هرچند دو مجموعه «شهری در آسمان» و «با من سخن بگو دوکوه» نیز برنامه‌هایی بودند که شهید آوینی پس از پایان جنگ کارگردانی کرد که به نظر دیگر تکرار نشد و همین‌طور کارهایی که تدوین و فکتر متن آن را ایشان نوشت، ویژگی‌های منحصربه‌فردی داشتند که خصوصیات آنها هم دیگر تکرار نشد. حالا اینکه این آثار را با ادوار بعد مقایسه کنیم، مثل قیاس یرقزال و سبب است که از هر جنس نیستند و مع‌الفارق! منظر آقای آوینی به تعبیر خودش «اشراقی» بود و فقط روایت صرف تاریخی نبود. شاید آثاری که بعدها ساخته شد، مثل کارهایی که من انجام دادم، کارهایی بودند که بیشتر به روایت تاریخ می‌پرداخت. شاید ما تمایل داشتیم مثل آوینی کار کنیم یا شاید هم پس آن برنمی‌آمدیم.

● **به‌رحال آقای آوینی پایه‌گذار و معمار مستندسازی جنگ بود. اگر ایشان نبودند، آیا این تصاویر درخوری از دوره جنگ داشتیم؟**

باید این نکته را بیان کنم که در سال‌های جنگ دو نفر شاخص بودند که برنامه می‌ساختند؛ یکی از آنها شهید غلامرضا رهبر بود که به «ساخت‌های خبر» صدواسیما کار می‌کرد. ایشان به مناطق جنگی می‌رفت و از نزدیک گزارش‌های خبری ارسال می‌کرد. از طریق گزارش‌های ایشان اطلاعات آماری جنگ را به دست می‌آوردیم. به احتمال بسیار زیاد، هنوز هم بسیاری از راش‌ها (فیلم‌های تدوین‌نشده) از جنگ وجود دارد که اکنون در لابراتوار ظاهر نشده‌اند و به‌اصطلاح در توقیف به سر می‌برند.

● چرا؟

از همان زمان ارسال، ممیزی می‌شدند که صلاح این است پخش نشوند! احتمالا نگران بودند روی روحیه رزمندگان با مردم تأثیر منفی بگذارد.

● **با این نگاه هنوز باب ناقصه‌های جنگ باز نشده.**
بله و امروز علاوه بر آرشپو مرکزی سازمان صدواسیما، آرشپو بسیار بزرگی نیز در اختیار لابراتوار این سازمان قرار دارد که تا امروز به مرحله دسترسی و بهره‌برداری نرسیده است؛ چون قبل از ورود ویدئو به کشور، اغلب گزارش‌ها روی نگاتیو ضبط می‌شد که باید ظهور و چاپ شوند. مثل آثار گروه «۴۰ شاهد» که اعضای این گروه آموزش‌های اولیه فیلم‌برداری را گذرانده بودند و بعد ۴۰ نفر با دوربین سوپر۸ به مناطق جنگی رفتند تا صحنه‌ها را ضبط کنند. البته برخی از آنها هم شهید شدند. باین‌حال در کنار ده‌ها جریان کوچک‌تر و مستقل، دو جریان اصلی ثبت و ضبط لحظات جنگ از سوی شهید رهبر و شهید آوینی هدایت می‌شدند.

● اما چرا مرشد متزی آوینی جاودانه شد؟

چند علت داشت؛ یکی اینکه در زمان جنگ از فیلم‌های شهید رهبر استقبال بیشتری می‌شد تا فیلم‌های گروه تلویزیونی جهاد؛ چون اطلاعات بیشتری به مخاطب می‌داد؛ مثلا چند کیلومتر پیشروی کردیم و گروه جهاد هم برنامه‌های متنوعی پخش می‌کرد که یکی از آنها «روایت فتح» بود؛ اما در زمان جنگ گزارش‌های «روایت فتح» به نسبت گزارش‌های خبری کمتر جذابیت داشت. در واقع جذابیت آن بعد از جنگ بیشتر شد؛ چون حالا روایت فتح کارهایی بود که آیه‌های عتیق‌تر و متفاوتی از جنگ را به نمایش می‌گذاشت که منبعث

گفت‌وگو با حسین دهباشی، تاریخ‌پژوه و تهیه‌کننده فیلم مستند

مبارزه با فراموشی

حسین دهباشی

تنها کاری که کردم این بود که با آقای بنی‌صدر تماس گرفتم که قصه مفصلی دارد که بعدا درباره آن توضیح خواهم داد. وقتی با آقای بنی‌صدر صحبت کردم اولین تلنگری که به من خورد این بود که چرا فقط روی موضوع جنگ متمرکز باشیم. به هر حالت ایران تاریخ وسیعی دارد که جنگ یکی از وقایع آن است.

● **در واقع از طریق پرسش‌های متنوع، به مرور مسیر خود را پیدا کردید؟**

همین‌طور است. دیگر تعریفم بزرگ‌تر از جنگ شد. برای اولین بار وقتی با افراد فعالی که در پیروزی انقلاب نقش داشتند صحبت کردم، به نظم رسید که تعریف رسمی که از وقایع حکومت دوران پهلوی داریم همه واقعیت نیست. حتی اگر بر فرض که همه روایت‌ها درست باشد که الزاما نیست اما همه واقعیت هم نیست! بلکه بخش زیادی از واقعیت نزد افرادی است که خود آنها از چهره‌های تأثیرگذار حکومت پهلوی بودند.

● **به نظر من این گرش به عدالت نزدیک‌تر است. اما در برخی از کارهای شما در «تاریخ آنلاین» چنین نگاهی چندان پررنگ نیست.**

می‌توانم با نظرتان موافق باشم؟

● **چرا که نه! به هر حالت شما در مقطعی توانستید با افراد مؤثر در حکومت پهلوی گفت‌وگو کنید. یعنی شرایط برای شما مهیا بود. درحالی‌که اگر روزنامه‌نگار دیگری به چنین کاری دست می‌زد، بدون شک سرنوشت دیگری پیدا می‌کرد!**

● **یعنی به شما که با این افراد گفت‌وگو کردید، انگ جاسوسی خورد؟**

چرا نخورد؟! من می‌گویم خورد. الان شما می‌توانید در اینترنت جست‌وجو کنید؛ آقایی بودند، معاون وزیر وقت ارشاد در دوره آقای احمدی‌نژاد که در مورد «تاریخ شفاهی ایران در عصر پهلوی دوم» آن زمان که من به ایران برگشتم، زمانی که مدیریت کتابخانه ملی تغییر کرده بود، چنین انگی را به من زد. مدیریت وقت کتابخانه ملی ما را به کتابخانه راه نداد و گفت رهاتان نمی‌دهم و هر کاری که دلتان می‌خواهد، بروید انجام دهید.

● **البته در دوره ریاست‌جمهوری آقای احمدی‌نژاد از این موارد زیاد وجود داشت و از این نظر باید آن را استثنا دانست!**

● **خط و ربط تعیین نمی‌کرد! اما دلیلش چه بود؟**
شاید آن زمان کسی فکر نمی‌کرد که این کار مهم است! شاید هم آن موقع همه فکر می‌کردند که مهم‌ترین نیاز کشور (مثل اتفاقی که الان در سال ۱۳۹۷ رخ می‌دهد) مرتفع‌شدن مشکلات خاموشی برق، حل مشکلات معیشتی مردم و... است.

● **تحلیستان از آن دوره چه بود؟**

خب بلافاصله پس از جنگ قطعی برق و مشکل فقر داشتیم. آن زمان رابطه ما با دنیا خراب بود، حتی بدتر از الان. به همین دلیل معتقدم که سالان ۱۳۹۷ شباهت زیادی به سال ۱۳۶۷ دارد. در سال ۶۷ واحد پولی کشور افت شدیدی داشت. بسیاری از کارخانه‌ها کار نمی‌کردند. بی‌کاری و فقر روبه‌رو بود. بیشتر می‌شد. هرکه می‌توانست به فکر مهاجرت بود. خطر جنگ همچنان وجود داشت. اما در سال ۱۳۷۰ یکباره و بعد از یک دوره سخت اوضاع بهتر شد.

● در دولت اصلاحات هم حضور داشتید؟

بله. من در دولت آقای خاتمی، دبیر شورای فرهنگی وزارت فرهنگ و آموزش عالی ایران بودم و سفری رفتم به افغانستان و مصادف شد با کشته‌شدن دیپلمات‌های ایرانی در مزارشریف. عادت شخصی من همواره این است که از سفرهایم یادداشت تصویری برمی‌دارم. از آنجا که ضبط این تصاویر مصادف شد با آن فاجعه، از آن فیلمی ساختم. درحالی‌که قصدم اصلا فیلم‌سازی نبود. اولین فیلمی که ساختم به ماجرای خروج اسرائیل از افغانستان می‌شد. بعد از آن فیلم‌های دیگری ساخته شد. تا اینکه به پروژه «گفت‌وگوی تمدن» های آقای خاتمی رسیدیم. حالا صحبت ما این بود که آیا می‌توانیم با دنیا گفت‌وگو کنیم؟ با این‌منظر روایت فتحی که نگاهی انتقادی داشت به اروپا رفتم. در یکی از این سفرها مرحوم دکتر احسان نراقی به من کمک کرد و پیشنهاد داد تمایل دارید با بنی‌صدر صحبت کنید که پاسخ دادم حتما. هرچند سوزه فیلم من نیست. من

کاندیداهایی که صلاحیت‌شان احراز شده بود، لایق‌ترین فرد آقای روحانی بودند. گرچه این واقعیت عملکرد ضعیف آقای روحانی را به‌ویژه در دور دوم توجیه نمی‌کند. برای پاسخ به سؤال‌تان می‌توانم بگویم که شما دو مکانیسم را با هم مقایسه کنید. یک روش این است که شخصی در مرحله آزمون کنکور سراسری است که امتحان می‌دهد؛ اما یک زمان دیگر شخص بعد از موفقیت در آزمون کنکور، در دانشگاه امتحان می‌دهد؛ در آزمون کنکور تعداد نفرات محدودی وجود دارد؛ مثلا دو نفر باید قبول شوند. اصلا برای شما مهم نیست آن دو نفر چه نمره‌ای می‌آورند. فقط برای شما مهم است دو نفر بالاتر هرکدام که هستند، قبول شوند؛ حتی اگر این دو نفر نمرات‌شان در مقایسه با سال قبل نمرات ضعیفی باشد. این را با انتخابات ریاست‌جمهوری مقایسه می‌کنم. در ریاست‌جمهوری کار نباید داشته باشیم که چه کسی ضعیف است و چه کسی قوی. ممکن است نمرات هم در حد ۱۱،۱۰ باشد؛ اما ما می‌تو ر آن را انتخاب می‌کنیم؛ اما بعضی‌ها این تصور را دارند که چون ما گزینه مطلوب‌تر را انتخاب کردیم، در فردای ریاست‌جمهوری هم باید گروگان رای خودمان باشیم. روحانی در قیاس با آقایان قالیباف و رئیسی بالاتر بود؛ اما بعد از رای آوردن بحث کلاس درس دانشگاه مطرح می‌شود. اگر در کلاس درس دانشگاه کمتر از نمره ۱۲ بگیرد، آن واحد را پاس نمی‌کنید. حالا من نگاه می‌کنم می‌بینم آقای روحانی چه وعده‌هایی داده و چه اختیاراتی داشته است. ممکن است تصور من با شما فرق داشته باشد. پس اگر من قبل از انتخابات ۹۲ آن موضوع را می‌گیرم و بعدش منتقد می‌شوم، به‌دلیل این است.

● **البته در نقدها باید دید کدام مسائل در حیطه اختیارات مسئول اجرایی کشور هست یا نیست؛ مثلا شما در قضیه «برجام» مخالف آقای روحانی بودید. چرا؟**
همین‌طور است.

● **اما واقعیت این است که رهبری در این‌باره حرف نهایی را زدند.**

من همیشه گفته‌ام در موضوع «برجام» همان‌طور که آقای روحانی مسئول است، دیگران نیز تا حدودی مسئول هستند. اتفاقا نقد اصولگرایان هم به من این است که چرا در این قضیه دیگران را مقصر می‌دانید؛ اما در برجام خروجی نظر من در نظر دلواپسان شباهت داشت؛ اما انگیزه‌ها یکی نبود. من گفتم که به‌هیچ‌وجه با آمریکا مشکل ندارم. من حتی در چارچوب منافع ملی کشور و نظام، با مذاکره با هیچ کشوری مشکل ندارم؛ اما این نکته وجود دارد که من با عقل خود سنجیدم چه چیزی به طرف مقابل دادیم و چه چیزی گرفتیم؛ من می‌گویم هرکسی سهمی داشت و به اندازه سهمش مسئول است. در همان دوران هم گفتم قطعا آقای طرف و روحانی از من مین‌دوست‌تر هستند.

● **خب برخی‌ها در تحلیل سخنان شما معتقدند که به دلیل اختلافان در گرفتن مسئولیت در دولت روحانی، حب مسئولیت باعث شده که دچار چنین چرخش‌هایی شوید. نظر‌تان چیست؟**

این افراد شاهدمثال یا دلیلی هم برای این تحلیل شنیده و نادرست خود دارند؟ شما هم می‌دانید این قضاوت که تصمیم‌ها، یادداشت‌ها و سخنان من ناشی از حب مسئولیت بوده، هیچ مستندی درباره آن وجود ندارد. اولین انحطاط اجتماعی آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمایی فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها و ساختارهای داستانی موزون، محکم و جذابی هستند که از ایده‌ای درخشان نشئت گرفته‌اند. معاون فرهنگی بنیاد سینمای فارابی با بیان اینکه یک ایده درخشان آزما که به سینمای ایران تولید می‌شوند مطلوب و جذاب نیستند به‌خاطر ضعف‌های داستانی آنهاست. فیلم‌های خوب متکی به داستان‌ها